

Les instruccions per viure de Sèneca

JOAQUIM ARMENGOL

Solen ser les vides dels filòsofs de l'antiguitat apassionants i divertides, sacsejades pel farnat insospitable del temps i l'atzar, una època aquella en què la vida fugia fàcilment dels coscos humans i de les bèsties a caprici dels avatars polítics més bruscos, absurds i sorprenents. I no és una excepció l'agitada vida del filòsof, escriptor i polític llatí anomenat Sèneca (4 aC - 65 dC). Un ésser educat per pensadors de primera en el culte a la poesia i en la pràctica de l'eloqüència. Tant és així que la ment d'aquest home esparpillant i formidable quedà amarada d'eclecticisme i d'angoixants doctrines austeres. A Sèneca li passà de tot en la vida. Ell que apuntava a fer una carrera brillantíssima d'advocat topà amb l'enigmàtic Calígula, l'enveja del qual va cissellar-li el trajecte esbossat. Un surt o contratemps, segons com es miri, prou afortunat, ja que va fer de Sèneca un home consagrat a les profunditats abissals de la filosofia i les lletres. Tanmateix, el mascle també sabé navegar per les superfícies més disteses i sensuals,

tot flotant entre les aigües ardents de la vida mundana, gosant travessar el perillós estuari de l'alta societat romana fins a convertir-se en l'ànima preferida de la gent refinada. És cert que per compte d'aquest comportament dissipat la seva fama d'home auster va sortir-ne una mica tambalejant i crebantada, donant carnassa a la maledicència més puta dels seus inestimables amics contemporanis i, naturalment, de la posteritat. Com que la pèrfida Messalina l'odiava profundament no va trigar gens a acusar-lo de cometre adulteri, de manera tan tenaç que el Senat va decidir condemnar Sèneca a mort. Sort en va tenir de la magnanimitat imperial de Claudi, que va voler salvar-li la pell exiliant-lo a Còrsega. Per tot això l'adorable Agripina, anys més tard, va voler prendre Sèneca com a preceptor del seu filllet Neró. Llavors tot foren festes i alegries fins que l'infant angelical va créixer prou com per enviar al nostre home una ordre imperativa de suïcidi, l'excusa de la qual era oír el nom de Sèneca ressonar en algun complot polític. I ell acatà l'ordre obedient. Però la mort, al pobre Sèneca, se li mostrava esquiva i va arribar-li lentament, després

ÉS BREU, LA VIDA?
SÈNECA
ADESIARA
TRADUCCIÓ
DE JORDI AVILÉS
160 PÀG./12 €

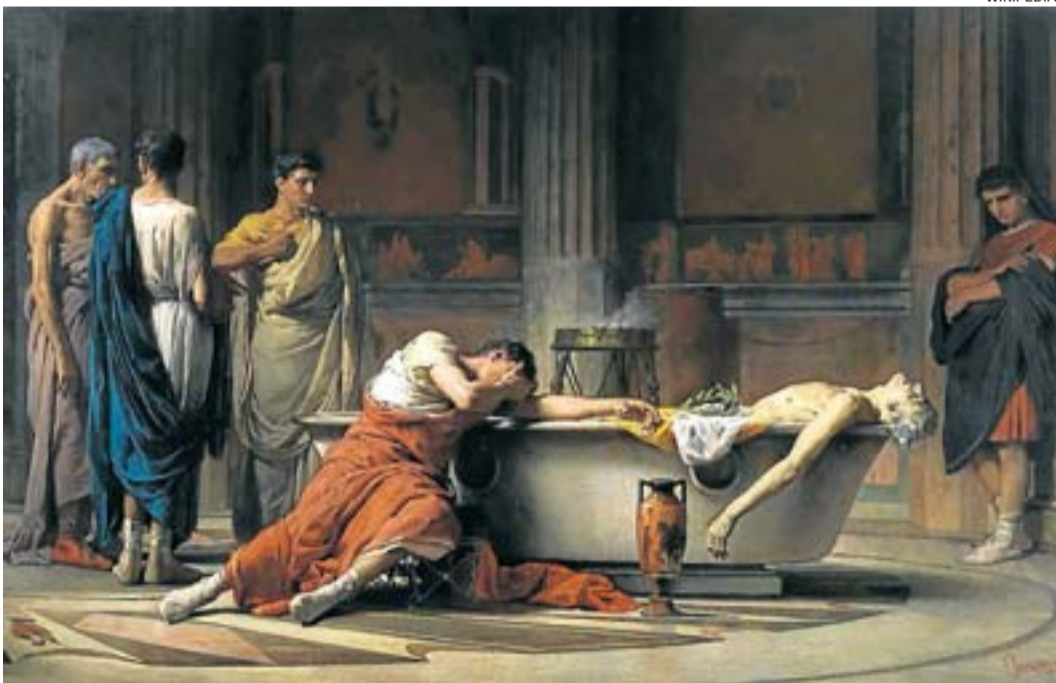
d'obrir-se les venes de braços i cames, prendre cicuta i ficar-se dins la banyera amb la innocent pretensió d'ofegar-se entre els vapors de l'aigua tèbia.

Dades biogràfiques precises per poder comprendre una mica les llampants contradiccions entre la vida de Sèneca i la seva obra. Una obra profusa i rica que ens va deixar meravelles literàries com aquest famós diàleg moral *De breuitate uitae*, traduït aquí amb certa sorpresa com a pregunta retòrica: *És breu, la vida?*. Tanmateix és una traducció nova i moderna, ben allunyada d'arcaïsmes, excel·lent, feta pel docte Jordi Avilés i publicada per Adesiara, empresa sovint fidel a la qualitat literària i al pensament.

Preparació per a la mort

L'impediment més gran per viure és la dilació, ja que posa atenció en el demà i perd l'avui: prens decisions sobre el que està en mans del destí i deixes escapar el que està a les teves mans. Cap on mires? ¿Fins on et penses que arribaràs? Tot el que ha d'esdevenir-se roman en la incertesa: viu cada moment! És un dels molts consells que Sèneca va deixar-nos en aquesta mena de llibre moral. El que afirma malgrat la pregunta retòrica del títol i les collonades estètico-farmacèutiques d'ara, és que la vida, es vulgui o no es vulgui assumir, és breu. Per tant, cal dedicar-la a ocupar-se d'un mateix d'una manera sàvia i autèntica, vessant aquest esquitx de temps que tenim en l'estudi i l'erudició per menar la vida en la noble preparació cap a la mort, vivint sense pors i deixant de banda les presses i la mundanitat més banal dels falsos beneficis immediats. *És breu, la vida?* és una magnífica font de reflexió a la qual és bo, molt, acudir-hi sovint. Per què? És una meravellosa meditació sobre el pas del temps i la vida. Sense oblidar-nos que tenim entre mans un autorretrat moral de Sèneca que, coneguda una mica la seva vida, ens dona una veritable semblança espiritual d'aquest estoic tan pròxim i humanitzat. ♦♦

WIKIPEDIA

L'ESCUMA DE LES LLETRES

John Fante és un autor important

FANTE I BUKOWSKI

S'ha publicat una biografia de l'escriptor nord-americà John Fante (1909-1983). Es tracta de *John Fante, vidas y obra. Como un soneto sin estrambote* (editorial Alrevés, 2014) d'Eduardo Margareto. Està bé que vagin arribant les obres de recerca que es fan sobre l'escriptor dels Estats Units. Encara que només sigui per aclarir que ja existia abans que Charles Bukowski el lloés i el col·loqués com un dels seus referents.

La biografia en qüestió, tret que és obra d'un altre adorador de Fante (per tant, partidista, però això és igual), ha d'ajudar a aclarir que aquest escriptor tornava boig Bukowski precisament perquè eren diferents, no pas perquè s'assemblesin. Qui cerqui Fante esperant trobar un Bukowski abans de Bukowski s'equivocarà. Els que estimem Bukowski, i encara més John Fante, intuïm la raó profunda d'aquest amor sense treure mèrit al fet que Fante va començar a ser apreciat gràcies a les lloances de Charles Bukowski. La raó és la següent: per més que Bukowski hagi passat a la història de la literatura nord-americana del segle XX –entre altres raons per la seva visió iconoclasta i radical–, en el fons era un sentimental. Et podia narrar la vida d'un pederasta violador de nadons de sis mesos. Però ell era un sentimental.

BEN TRADUÏT

Fante, quan era el moment, va ser molt més revolucionari i dur. Costa trobar la veritat profunda de la literatura de Fante en Bukowski, que tanmateix té altres mèrits. Bukowski, considerat el creador del realisme brut, tenia més de brut que de realisme. Fante, al contrari. No donarem pistes, però qui arribi a Fante per primer cop trobarà pampallugues que no només remetran a Bukowski, sinó també a Jack Kerouac i, fins i tot, a Raymond Carver. Poca broma, doncs. Ah, i per sort, el tenim molt ben traduït al català per Martí Sales en títols com *Plens de vida*, *La germanat del raïm* i *A l'oest de Roma*. Busqueu-lo: Fante és important. ♦♦

L'APARADOR

KAREN MONTERO

FICCIO

La reina de diamants
Llibres del Delicte

Escrit a vuit mans, *La reina dels diamants* és una aposta atrevida de part de Llibres del Delicte: un exercici sòlid amb un capítol escrit per cada autor. Un joc amb sentit que té com a participants gàngsters, empresaris, lladres i caps de prostíbuls. El premi: un gratat de diamants.

Bua
FRANCESC BONONAD
El cep i la nansa

FICCIO

Una onomatopeia, un petit so que pot definir-ho tot. *Bua* és la recerca de Francesc Bononad per trobar-se (i retrobar-se) amb la paraula. *Bua* és la queixa, materialitzada amb reflexions minimalistes, que retrata el dolor més humà fora de la racionalitat, una recerca de l'home per saber qui és.

NO-FICCIO

Jardines
UMBERTO PASTI
Elba

L'urbanisme desmesurat ha creat una subespècie de jardins amb poc espai vora les ciutats. El recorregut de les col·leccions botàniques de Pasti va des de les plantes en llaunes de conserva a les gasolines fins als jardins moriscos, passant per l'hort que creix a la perifèria, fugint de la pol·lució.